

*І. М. Свідерська,
к. е. н., доцент, доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7044-7359>
Р. П. Підручняк,
аспірант, аспірант кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3630-0602>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.14.108

ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*I. Sviderska,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Corporate Finance
and Controlling, Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman
R. Pidruchniak,
Postgraduate student, Department of Corporate Finance and Controlling,
Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman*

FINANCIAL MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF THE DIGITAL ECONOMY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Досліджено теоретичні питання управління фінансами в парадигмі сталого розвитку та умовах цифрової економіки. Систематизовано дослідження концепцій фінансового менеджменту та етапів розвитку управління фінансами компаній, а також розкрито специфічні умови функціонування вітчизняного бізнесу, що спричинені геополітичними викликами, війною, масовою міграцією населення та відтоком професійних працівників з фінансового сектору, досліджено інноваційні технології, що мають визначальний вплив на фінансове управління компаній, а саме: штучний інтелект, великі данні, машинне навчання, хмарні технології, блокчейн технології, чат боти, автоматизація роботизованих процесів.

Проаналізовано основні макроекономічні показники, які відображають вплив війни на інвестиційну активність вітчизняного бізнесу та фінансово-економічні показники компаній. Обґрунтовано важливість дотримання цілей сталого розвитку, що є сучасною етичною вимогою та стратегічною потребою повоєнного відновлення України.

The theoretical issues of financial management in the paradigm of sustainable development and the conditions of the digital economy are studied. The study of the concepts of financial management and the stages of the development of financial management of companies was systematized, as well as the specific conditions of the functioning of domestic business caused by geopolitical challenges, war, mass migration of the population and the outflow of professional workers from the financial sector were revealed, innovative technologies that have a decisive influence on financial management were studied companies, namely: artificial intelligence, big data, machine learning, cloud technologies, blockchain technologies, chat bots, automation of robotic processes.

The main macroeconomic indicators that reflect the impact of the war on the investment activity of domestic business and the financial and economic indicators of companies are analyzed. The importance of meeting the goals of sustainable development, which is a modern ethical requirement and a strategic need for the post-war reconstruction of Ukraine, is substantiated.

The rapid development of the financial environment causes changes in the approaches to managing the finances of companies, and such factors as the global digitalization of the financial sector, Russia's military aggression against Ukraine, long-term quarantine restrictions caused by COVID 19, the development of virtual digital technologies, the increase in the volume of cryptocurrency transactions, the activation of blockchain technologies are determinants in the financial system.

The key drivers of changes in company management are related to the emergence of technological breakthroughs and the improvement of financial business models, which in conditions of increased financial risks offer innovative solutions for investment, lending, insurance, settlements and payments, as well as the use of artificial intelligence in customer and counterparty services and making managerial decisions.

The global practice of financial management of the company is based on the principles of sustainable development and social responsibility, which is the main paradigm in modern management. In Ukraine, non-financial reporting is currently not mandatory at the legislative level and at the level of business standards. However, the availability of non-financial reporting is an important condition for companies that seek to receive foreign financing, enter the IPO.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, сталий розвиток, цифрові технології, фінансовий аналіз макроекономічних показників, блокчейн технології, концепції управління фінансами, нефінансова звітність компанії, ризики.

Key words: financial management, sustainable development, digital technologies, financial analysis of macroeconomic indicators, blockchain technology, financial management concepts, non-financial company reporting, risks.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Пізнання глибини та сутності сучасних концепцій управління фінансами дозволяє систематизувати їх та визначити основні фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень. Дослідження геополітичних викликів та сучасних трендів розвитку економіки дозволяє збагатити сучасний фінансовий менеджмент здобутками та перевагами цифрових технологій, які використовуються в економіці та фінансах, а також активізувати роль та значення парадигми сталого розвитку, яка змінює етику прийняття фінансових рішень. Тому дослідження фінансового управління в умовах цифрової економіки, з'ясування основних викликів макроекономічної нестабільності, а також можливостей парадигми сталого розвитку є предметом дослідження публікації. Дані наукові питання варті уваги наукової спільноти, оскільки дозволяють змінити наукові підходи у дослідженні фінансових питань.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Питання фінансового управління в парадигмі сталого розвитку та в умовах цифрової економіки активно

дискутується впродовж тривалого часу. Базові фундаментальні основи наукових концепцій управління фінансами були закладені Й. Шумпетером, М. Міллером, Ф. Молільяні, Г. Марковіцем, Ю. Фамою та іншими відомими дослідниками. Результати таких досліджень розкриті у працях вітчизняних вчених А. Поддєрьогіна [1], О. Терещенка [1], А. Шпак [2], О. Луцишина [3], В. Ходзицька В. [4], Т. Сухарук [5] та ін., що стали науковим підґрунтям дослідження фінансового управління в парадигмі сталого розвитку та цифрової економіки.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Глибинні процеси зміни парадигми економічного розвитку, поява цифрових технологій, постійні виклики зовнішнього середовища, його турбулентності та складності призводять до появи нових наукових напрямів у дослідженні розвитку корпоративних фінансів, що вимагає належної систематизації та узагальнення. Тому, поглиблення дослідження управління фінансами в умовах цифрової економіки та парадигми сталого розвитку набуває актуальності за сучасного стану розвитку національної економіки, геополітичних викликів та макроекономічних нестабільностей. Розуміння сучасних наукових тенденцій суттєво впливає на трансформацію фінансово-економічних відносин, а зміна форм організації досліджень та розробок сприяє появі нових ефективних та суттєвих результатів, своєчасне використання яких дасть поштовх до розбудови національної економіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної публікації є поглиблення дослідження особливостей фінансового управління в умовах геополітичних викликів, технологічних новацій та в парадигмі сталого розвитку для розкриття специфіки управління фінансами компаній.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний фінансовий менеджмент — це мистецтво управління фінансами, що містить сукупність концепцій, інструментів, правил, методів і алгоритмів вироблення і прийняття унікальних управлінських рішень у фінансовій сфері спрямованих на досягнення стратегічної цілі бізнесу — зростання його вартості. Це універсальне визначення дозволяє сформулювати завдання управління фінансами, а саме формування найкращого результату за обмежених ресурсів (людських, інфраструктурних, товарних, грошових). Фінансовий менеджмент вирішує завдання щодо оптимального використання наявних ресурсів бізнесу задля досягнення його стратегічних та тактичних цілей.

Сучасні інноваційні технології (штучний інтелект (AI), великі данні (BD), машинне навчання (ML), блокчейн технології, чат боти, автоматизація роботизованих процесів (RPA), хмарні технології) є важливою складовою управління фінансами та сприяють:

— ефективного та точного обліку, а також інтелектуальному аналізу та прогнозуванню фінансових показників,

— прозорості та доступності фінансової інформації, а також зниження рівня ризику фінансових помилок та шахрайств;

— шифруванню та протидії несанкціонованому доступу та зміни фінансової інформації, запровадженню розподілених реєстрів.

Захист фінансових даних є водночас перевагою і викликом впровадження цифрових технологій. Захист від енергетичної загрози та кібератак є актуальним завданням сьогодення, тому альтернативні джерела забезпечення електроенергії та двофакторна аутентифікація сприяють підвищенню рівня безпеки фінансових даних.

Головною метою сучасного фінансового менеджменту, як зазначає більшість науковців, є максимізація добробуту власників бізнесу шляхом досягнення найвищої ринкової вартості підприємства, а етапи розвитку фінансового менеджменту систематизовані в табл. 1.

На кожному історичному етапі виникали унікальні виклики, завдання, вчення, технологічні досягнення, геополітичні загрози, фінансові кризи та інші чинники, які призвели до виникнення нових концепцій фінансового менеджменту, які систематизуємо в таблиці 2.

Сучасні концепції фінансового менеджменту в центр наукової та практичної уваги ставлять фінансову

Таблиця 1. Етапи розвитку фінансового менеджменту

I етап (1890-1930 рр.)	II етап (1931-1950 рр.)	III етап (1951-1980 рр.)	IV сучасний етап (з 1981 р. по наш час)
Виявлення джерел та форм залучення капіталу у процесі створення нових фірм і компаній	Формування системи методів поглибленої діагностики та критеріїв інтегральної оцінки фінансового стану підприємства	Теоретичне обґрунтування головної мети фінансової діяльності підприємства (відповідно до принципів фінансового менеджменту) та визначення його місця у загальній стратегії розвитку підприємства	Інтеграція теоретичних висновків різних наукових шкіл (американської, європейської, японської та ін.) щодо основних концептуальних підходів до управління підприємством
Вивчення можливостей зростання фінансових ресурсів у процесі розширення бізнесу за рахунок таких зовнішніх джерел, як емісія акцій та облігацій; формування організаційно-економічних основ емісійної діяльності підприємства	Визначення основних напрямів виходу підприємства із фінансової кризи, а також форм та методів регулювання процедур санації та банкрутства. На цьому етапі було сформовано основи антикризового фінансового управління підприємством.	Поглиблення методологічних підходів та методичного апарату оцінки реальної ринкової вартості (інвестиційної привабливості) різних видів фінансових інструментів інвестування	Обґрунтування принципів та моделей фінансового забезпечення сталого зростання підприємства
Розгляд фінансових аспектів та форм об'єднання окремих компаній	Уніфікація основних інструментів фінансового інвестування, умов та правил їх емісії	Формування методів та показників оцінки реальної вартості основних фінансових інструментів інвестування	Розробка нових фінансових інструментів та фінансових технологій у сфері управління фінансами підприємств -фінансової інженерії

Джерело: сформовано на основі [1].

Таблиця 2. Основні концепції фінансового менеджменту

Назва концепції	Засновники	Основні наукові праці	Сутність концепції
Концепція пріоритету економічних інтересів власників	Герберт Саймон	«Теорія обмежень раціональності»	Забезпечення максимізації інтересів власників підприємства – головна мета фінансового менеджменту
Вартісна портфельна теорія	Гаррі Марковіц	«Вибір портфелю»	Оптимізація співвідношення рівня ризику та доходності інструментів фінансового інвестування, яка формується за критерієм максимізації інтересів власників
Концепція вартості капіталу	Джек Уільямсон	«Теорія інвестиційної вартості»	Вартість капіталу визначається в залежності від джерел його формування
Концепція структури капіталу	Франко Модільяні, Мертон Міллер	«Вартість капіталу, корпоративні фінанси та теорія інвестицій»	Співвідношення між власним та залученим капіталом здійснює вплив на показник його ринкової вартості
Теорія дивідендної політики	Джон Літнер	«Розподіл корпоративного доходу між дивідендами, капіталізацією та податками»	Дивідендна політика впливає на ринкову вартість компанії та ціну її акцій, а також дозволяє оптимізувати розмір поточних дивідендів з урахуванням різних факторів
Концепція вартості грошей у часі	Ірвінг Фішер	«Теорія процента: як визначити реальний дохід у процесі інвестиційних рішень»	Дійсна вартість грошей завжди вище їх майбутньої вартості у зв'язку з альтернативою можливого їх інвестування, а також впливу факторів інфляційного ризику
Концепція взаємозв'язку рівня ризику та доходності	Френк Найт	«Ризик, невизначеність та прибуток»	Між рівнем очікуваного доходу та рівнем відповідного йому ризику існує прямо пропорційна залежність
Гіпотеза ефективності ринку	Юджин Фама	«Ефективні ринки капіталу: огляд теоретичних та практичних досліджень»	Цінова ефективність фондового ринку залежить від рівня інформаційного забезпечення його учасників
Концепція агентських відносин	Майк Дженсен, Уільям Меклінг	«Теорія фірми: управлінська поведінка, агентські витрати та структура власників»	З метою розв'язання конфлікту між власниками та менеджерами щодо забезпечення максимізації матеріального становища власників необхідним є стимулювання участі менеджерів у розподілі прибутків фірми
Концепція асиметричної інформації	Стюарт Маєрс, Ніколас Майджалаф	«Корпоративне фінансування та інвестиційні рішення в умовах, коли фірми володіють інформацією, якою не володіють інвестори»	Потенційні інвестори – можливі покупці цінних паперів компанії володіють меншою інформацією про її діяльність, ніж її менеджери. Тому в ті періоди, коли вартість цінних паперів компанії «переоцінена ринком», менеджери ініціюють додаткову емісію цих цінних паперів з метою штучного зростання їх прогнозованої доходності у майбутньому

Джерело: сформовано на основі [1].

діяльність, тобто економічні відносини, які опосередковані грошовим обігом, зміною розміру і складу власного і позикового капіталу.

Управління фінансами залежить від ряду факторів, а саме: макроекономічних умов функціонування підприємства, сфери діяльності, рівня конкуренції на ринку, стадії життєвого циклу підприємства, організаційно-правової форми діяльності підприємства, форма власності та розміру власного капіталу.

Стрімкий розвиток фінансового середовища обумовлює зміни у підходах до управління фінансами компаній, а такі фактори як глобальна цифровізація фінансового сектору, військова агресія росії проти України, тривалі карантинні обмеження спричинені COVID 19, розвиток віртуальних цифрових технологій, збільшення обсягів операцій з криптовалютою, активізація блокчейн технологій є визначальними у фінансовій екосистемі [2, с. 22—42].

Повномасштабна російсько-українська війна призвела до окупації українських територій, масової міграції населення, руйнування інфраструктури, збоїв у ланцюгах поставок і, як наслідок, до глибокої економічної та фінансової кризи, що призведе до подальших довготривалих негативних наслідків для фінансового сектору. Українська економіка характеризується скороченням у 2022 році основних економічних показників. Реальний ВВП знизився на 29,1%, що стало найглибшим річним падінням в історії країни. Зниження безпечових ризиків у 2023 році сприятиме пришвидшенню економічного зростання до 4,3% у 2024 році та до 6,4% у 2025 році. Цьому процесу сприятиме деокупація територій та повноцінне відкриття чорноморських портів, що допоможуть збільшити обсяги промислового виробництва та врожаю, а часткове повернення вимушених мігрантів сприятиме розширенню внутрішнього попиту [3].

Таблиця 3. Користувачі фінансової інформації підприємства

Користувачі інформації	Інформаційне забезпечення
Акціонери/інвестори	- ефективна стратегія управління капіталізацією компанії, управління капіталом; - своєчасна, достовірна і вичерпна звітність
Топ - менеджмент	- ефективне управління затратами; - забезпечення зв'язку стратегічного та оперативного планування; - управління інвестиціями; - актуальна і вичерпна звітність з аналізом відхилень
Регулюючі органи	- відповідність правовим вимогам діяльності - своєчасна, достовірна звітність
Внутрішні користувачі	- Швидкий та якісний сервіс (погодження угоди, проведення розрахунків, оформлення відряджень тощо)

Джерело: сформовано на основі [1].

Ключові драйвери змін в управлінні компаній пов'язані з появою технологічних проривів та удосконалення фінансових бізнес-моделей, які в умовах підвищених фінансових ризиків пропонують інноваційні рішення з інвестування, кредитування, страхування, розрахунків та платежів, а також використання штучного інтелекту в обслуговуванні клієнтів та контрагентів та прийнятті управлінських рішень.

Кредитний попит населення та бізнесу під час війни значно послабився. Падіння економічної активності має тривалий негативний вплив на доходи бізнесу та населення, а також призведе до зменшення попиту на послуги фінансового сектору. Руїнування цивільної та енергетичної інфраструктури призводить до більш повільного економічного відновлення та підвищує кредитний ризик. У 2022 році кредитування бізнесу відбувалося майже виключно в межах програми "Доступні кредити 5-7-9%", а її частка в чистому гривневому корпоративному портфелі досягла 26%. Ринкове кредитування відновлюватиметься лише з поживавленням економіки. Під час війни частка непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі України збільшилася до 39,1% станом на 01 червня 2023 року [3].

Рациональність управлінських рішень залежить від професійності фінансової служби підприємства, яка може бути представлена фінансовою дирекцією, фінансовим менеджером або безпосередньо керівником підприємства. Система управління фінансами надає різного роду інформацію для прийняття фінансових рішень, проте рівень інформаційного забезпечення користувачів також є різною. Вимоги до інформаційного забезпечення зображені в таблиці 3.

Проблема професійних кадрів в умовах війни є дуже актуальною, проте створення робочих місць є стимулом для повернення в Україну людей, які були змушені залишити Україну внаслідок бойових дій. Звільнені в запас військовослужбовці потребують перенавчання та інколи інклюзивного працевлаштування. Державні програми перекваліфікації сприятимуть інтеграції воїнів до мирного та продуктивного професійного життя в тилу. Адекватно оплачувані робочі місця зберігатимуть трудовий потенціал нації та убезпечуватимуть суспільство від соціальної напруги.

Фінансове управління компанією ґрунтується на принципах сталого розвитку та соціальної відповідальності, що є основною парадигмою в сучасному

менеджменті. Управлінські рішення впливають на фінансовий стан підприємства, або збільшуючи, або зменшуючи вартість компанії. Ефективний фінансовий менеджмент забезпечує формування достатнього обсягу ресурсів підприємства, сприяє підвищенню продуктивності та систематичному накопиченню власного капіталу, що в свою чергу сприяє зростанню конкурентоспроможності суб'єкта господарювання, стабілізації економічної ситуації, дозволяє формувати стратегію розвитку та реалізувати її [4, с. 91—95].

Інформацію про соціальні та екологічні аспекти діяльності компанії відображають у нефінансовій звітності, що в комплексі з інформацією про економічні результати є відображенням результатів діяльності як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів інформації. На думку Ходзинської В.В. поєднання нефінансової звітності та фінансової звітності дозволяє ефективно оцінювати ризики бізнесу (зокрема довгострокові), що стає важливим фактором оцінки діяльності компаній з боку акціонерів, інвесторів та кредиторів. Наявність нефінансової звітності за певних умов може дозволити збільшити капіталізацію компанії, зменшити вартість фінансового ресурсу або продовжити термін залучення фінансових ресурсів. Наявність нефінансової звітності у компанії, зокрема з українським капіталом, є сигналом про її зрілість, що у багатьох випадках стає у нагоді під час виходу на ринки інших країн [5, с. 135—138].

Для іноземних інвесторів, а особливо західних, звітування щодо соціальної та екологічної відповідальності є одним з важливих критеріїв надійності, сталості та прозорості компанії, а досягнення Цілей сталого розвитку стає "правилом гарного тону" навіть для держав [6]. В країнах ЄС нефінансова звітність є обов'язковою, оскільки з 5 січня 2023 року набула чинності Директива щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD). CSRD є ключовим компонентом плану дій ЄС щодо сталого фінансування, який підтримує цілі Європейської зеленої угоди та перехід до кліматичної нейтральності до 2050 року. Закон ЄС зобов'язує звітувати компанії [6]:

— великі компанії ЄС, включно з дочірніми компаніями в ЄС та поза ЄС (із винятками);

— підприємства, які здійснюють операції з цінними паперами в Європі, включно з малими та середніми підприємствами (МСП);

— материнські компанії за межами ЄС із сукупним обігом групи в ЄС понад 150 млн євро.

В Україні нефінансова звітність на даний час не є обов'язковою на законодавчому рівні та на рівні бізнес-стандартів. Проте, на думку Тетяни Сухарук — генеральної директорки Глобального договору ООН в Україні наявність нефінансової звітності є важливою умовою для компаній, які прагнуть отримати закордонне фінансування на вигідних умовах у відновлення й підтримку української економіки навіть у надскладних умовах війни [7].

Також компанії, які звітують щодо нефінансових аспектів діяльності, отримують репутаційні переваги як відповідального гравця на ринку під час процедур державних закупівель та/або впровадженні державних програм і проектів, при виході на IPO, пошуку інвестора, або інвестуючи в компанії.

Глобальний договір ООН — це найбільша у світі спільнота бізнесів, що об'єднує понад 24 тис. компаній і неприбуткових організацій зі 167 країн світу, які працюють відповідно до ESG-принципів. Важливим є щорічне заповнення обов'язкової звітності про сталий розвиток Communication on Progress (CoP), що розкриває прогрес у роботі над дотриманням прав людини, охороною праці, захистом довкілля та боротьбою з корупцією, а також про свій внесок у досягнення Цілей сталого розвитку ООН. Звітність охоплює дуже багато сфер: гендерна рівність (у тому числі й у розмірі заробітних плат чоловіків і жінок), умови праці (включно з годинами роботи), і кількість викидів, яка потребує складних підрахунків й особливої експертизи. Готуючи звіт, компанія має розкривати як позитивну, так і негативну інформацію про діяльність, бути готовою до змін та додаткової уваги щодо покращення існуючих показників та відображення позитивної зміни в динаміці. Чітка, правдива та точна інформація є запорукою успіху компанії, етичною вимогою та стратегічною потребою.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Сучасні цифрові технології удосконалюють фінансовий сектор, роблячи операції швидкими, прозорими та доступними, проте, існують виклики шахрайств, кібербезпеки та блекаутів. Максимальна невизначеність воєнних ризиків потребують нетривіальних управлінських рішень, які формуються на засадах сталого розвитку, інновацій та креативності, тому саме такі напрями наукових досліджень мають бути в подальшому у пріоритеті.

Література:

1. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін та ін. 2-ге вид. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
2. Кравчук Н., Луцишин О., Глобальні фінанси і FinTech: виклики, тренди та системні детермінанти розвитку Світ фінансів. 2022. Вип. 2. С. 22—42.
3. Коментар Національного банку щодо зміни реального ВВП у 2022 році. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2022-rotsi> (дата звернення: 07.07.2024 р.).

4. Шпак А.Р., Рубай О.В. Розвиток фінансового менеджменту в умовах цифровізації економіки. Цифрова трансформація фінансової системи України та країн V-4 в умовах євроінтеграції: зб. тез IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Дубляни, 16 травн. 2024 р. Дубляни, 2024. С. 91—95.

5. Ходзицька В. В. Фінансове управління корпорацій: звітність зі сталого розвитку. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти: зб. тез I Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 16 черв. 2020 р. Київ, 2020. С. 135—138.

6. Звітність про досягнення сталого розвитку. URL: <https://globalcompact.org.ua/perevagi-chlenstva-v-merezhi/zvitnist-po-ciljam-stalogo-rozvitku/> (дата звернення: 07.07.2024 р.).

7. Сталий розвиток — тепер вимога закону. До чого готуватися українському бізнесу? URL: <https://mind.ua/openmind/20273979-staliy-rozvitok-teper-vimoga-zakonu-do-chogo-gotuvatisya-ukrayinskomu-biznesu> (дата звернення: 07.07.2024 р.).

References:

1. Poddier'ohin, A.M. Babiak, N.D. and Bilyk, M.D. (2017), *Finansovyy menedzhment [Financial management]*, Kyiv, Ukraine, pp. 30—39.
2. Kravchuk, N. and Lutsyshyn, O. (2022), "Global finance and FinTech: challenges, trends and systemic determinants of development", *Svit finansiv*, vol. 2, pp. 22—42.
3. National Bank of Ukraine (2023), "NBU Comment on Change in Real GDP in 2022", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2022-rotsi> (Accessed 07.07.2024).
4. Shpak, A.R. and Rubaj, O.V. (2024), "Development of financial management in the conditions of digitalization of the economy", *Tsyfrova transformatsiya finansovoy systemy Ukrainy ta krayn V-4 v umovakh yevrointehratsiy: zbirnyk tez IV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii [Digital transformation of the financial system of Ukraine and V4 Countries in the context of european integration]*, LNUU, Dubliany, Ukraine, pp. 91—95.
5. Khodzyts'ka V.V. (2020), "Financial management of corporations: reporting on sustainable development", *Dystantsijna osvita v Ukraini: innovatsijni, normatyvno-pravovi, pedahohichni aspekty: materialy I vseukr. nauk.-prakt. konf. [Distance education in Ukraine: innovative, regulatory, pedagogical aspects: materials of the 1st All-Ukrainian scientific and practical conference]*, NAU, Kyiv, Ukraine, pp. 135—138.
6. UN Global Compact Ukraine (2020), "Reporting on sustainable development achievements", available at: <https://globalcompact.org.ua/perevagi-chlenstva-v-merezhi/zvitnist-po-ciljam-stalogo-rozvitku/> (Accessed 07.07.2024).
7. Sakharuk, T. (2024), "Sustainable development is now a requirement of the law. What should Ukrainian businesses prepare for?", available at: <https://mind.ua/openmind/20273979-staliy-rozvitok-teper-vimoga-zakonu-do-chogo-gotuvatisya-ukrayinskomu-biznesu> (Accessed 07.07.2024).

Стаття надійшла до редакції 08.07.2024 р.